

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJĄ
IR VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ**

2011-07-01 Nr. 4D-2011/4-372

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2011-04-08 gavo uždarnosios akcinės bendrovės „N“ (toliau vadinama – pareiškėja) direktoriaus X (toliau vadinama – pareiškėjos atstovas) pasirašytą skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant jo prašymą dėl leidimo verstis didmenine prekyba dujomis išdavimo bei dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-10-11 įsakymu Nr. 1-287 patvirtintų Prekybos suskystintomis naftos dujomis taisyklių (toliau vadinama – Prekybos taisyklės arba Taisyklės) atitikimo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymui.

Pareiškėja skunde nurodo, kad:

1.1. Pareiškėjos atstovas pateikė Savivaldybei prašymą dėl leidimo verstis didmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis išdavimo, į kurį jam buvo atsakyta Savivaldybės Turto valdymo ir verslo paslaugų departamento (toliau vadinama – Departamentas) direktoriaus pavaduotojo Elvino Jankevičiaus 2011-03-18 raštu. Savivaldybė atsisakė išduoti leidimą verstis didmenine prekyba dujomis, nes pareiškėja nepateikė dokumentų, patvirtinančių, kad ji atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Pareiškėjos atstovo nuomone, reikalavimai, įtvirtinti Prekybos taisyklėse (14 ir 22 punktai), „gali būti taikomi mažmeninėje suskystintų naftos dujų prekyboje, bet ne didmeninėje“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Pareiškėja „bandė išsiaiškinti naujų Taisyklių priėmimo priežastis bei tikslus“, tačiau nei Energetikos ministerijoje, nei Savivaldybėje tokio paaiškinimo negavo;

1.2. „Pažymėtina, kad <...> energetikos ministro 2010-10-11 įsakyme Nr. 1-287 patvirtinančiame Taisyklės, nustatyta, kad iki šio įsakymo įsigaliojimo įmonėms išduoti leidimai pagal Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės, patvirtintas <...> ūkio ministro 2006-10-04 įsakymu Nr.4-370 <...>, verstis didmenine ir mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis galioja neribotą laiką. Tokiu būdu darytina išvada, kad iš rinkos šalinamos įmonės, tuo pažeidžiant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą.“

Pareiškėja „neturi nuosavybės teise priklausančių rezervuarų suskystintų naftos dujų laikymui, tačiau turi 3 (tris) cisternas suskystintų naftos dujų gabenimui“. Tokiu būdu ji „gabena suskystintas naftos dujas kompanijoms, kurios gavo leidimus verstis didmenine ir mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis iki Taisyklių įsigaliojimo, bei kurios net neturi nei rezervuarų, nei dujovežių. Tuo tarpu pareiškėja yra diskriminuojama ir patiria tiesioginių bei netiesioginių nuostolių dėl draudimo verstis didmenine suskystintų dujų prekyba, nors per mėnesį vidutiniškai gabena 600 tonų suskystintų naftos dujų.“

2. Kadangi pareiškėjos pozicija yra tokia, kad Savivaldybės pareigūnai „biurokратиškai pasielgė“, „neįsigilino į verslo specifiką“ bei pateikė „teisę konkuruoti laisvojoje rinkoje eliminuojantį atsakymą išduoti leidimą verstis suskystintų naftos dujų prekyba“, todėl pareiškėja prašo Seimo kontrolieriaus vertinti skunde išdėstytas aplinkybes ir patikrinti, ar Prekybos taisyklės neprieštarauja Energetikos įstatymui.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

3. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į pirmiau aprašytas pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes (pažymos 1 punktą), 2011-04-13 raštu Nr. 4D-2011/4-372/3D-818 kreipėsi į valstybės

institucijas ir Savivaldybę, prašydamas pateikti visą su pareiškėjos skundu susijusią informaciją, paaiškinimus bei dokumentus:

3.1. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (pateikiant pareiškėjos skundo kopiją) – išnagrinėti, ar Prekybos taisyklių nuostatos bei Savivaldybės sprendimas (2011-03-18 raštas Nr. A256-359 (2.17.2.43-TR3)) atitinka Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus, ir informuoti, kokių priemonių, esant pagrindui, buvo imtasi dėl teisės aktų, sprendimų pakeitimo ar panaikinimo (Konkurencijos įstatymo 19 str. 1 dalies 4 punktas);

3.2. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos – informuoti, su kuriomis institucijomis buvo derinamas energetikos ministro 2010-10-11 įsakymo Nr. 1-287 ir juo patvirtintų Prekybos taisyklių projektai (pridėti visų šių institucijų ministerijai raštu pateiktą nuomonę dėl šių teisės aktų projektų. Jeigu Energetikos ministerija neatsižvelgė į institucijų pastabas ir pasiūlymus, paaiškinti priežastis), paaiškinti Prekybos taisyklių nuostatų, nurodytų pareiškėjos skunde (pažymos 1.1 ir 1.2 punktai), patvirtinimo motyvus, paaiškinti Prekybos taisyklių priėmimo priežasčių bei tikslų nepaaiškinimo pareiškėjai aplinkybes, pateikti nuomonę dėl Prekybos taisyklių atitikimo Energetikos įstatymo reikalavimams bei dėl jų tobulinimo tikslingumo;

3.3. Savivaldybės – paaiškinti Prekybos taisyklių priėmimo priežasčių bei tikslų nepaaiškinimo pareiškėjai aplinkybes, pateikti nuomonę dėl jų atitikimo Energetikos įstatymo reikalavimams bei dėl tobulinimo tikslingumo ir kt.

4. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba:

4.1. 2011-04-19 raštu Nr. (2.18-25) 6V-805 Seimo kontrolieriui pranešė, kad pareiškėja 2011-04-18 telefonu buvo informuotas apie jo skundo gavimą Konkurencijos taryboje ir apie terminą, per kurį numatoma išnagrinėti skundą (Konkurencijos įstatymo 25 straipsnis: „3. Konkurencijos taryba turi išnagrinėti pareiškimus dėl konkurenciją ribojančių veikslių ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pareiškimo ir dokumentų pateikimo ir priimti nutarimą pradėti tyrimą ar atsisakyti pradėti tyrimą. <...> 6. Konkurencijos taryba turi baigti tyrimą ne vėliau kaip per 5 mėnesius nuo tyrimo pradžios. Konkurencijos taryba motyvuotu nutarimu kiekvieną kartą šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 3 mėnesiams“);

4.2. 2011-06-09 raštu Nr. (2.18-25)6V-1236 informavo Seimo kontrolierių, kad „Konkurencijos taryba 2011-06-09 tvarkomajame posėdyje apsvarstė klausimą dėl <...> savivaldybės sprendimo neišduoti leidimo verstis didmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis ir dėl Prekybos suskystintomis naftos dujomis taisyklių atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams ir priėmė nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą“ dėl pareiškėjos skunde išdėstytų motyvų (apie priimtą sprendimą pareiškėja informuota 2011-06-09 raštu Nr. (2.18-25)6V-1232).

5. Atsižvelgiant į pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes (pažymos 1 punktas) bei į tai, kad skundas nagrinėjimui pagal kompetenciją taip pat persiūstas Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai (pažymos 3.1 ir 4 punktai), išskirtinos šios skundo tyrimo dalys:

5.1. dėl Savivaldybės atsisakymo išduoti pareiškėjai leidimą verstis didmenine prekyba dujomis;

5.2. dėl Prekybos taisyklių atitikimo Energetikos įstatymui.

Tyrimas bus atliekamas ir tyrimo išvados pateikiamos kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Dėl Savivaldybės atsisakymo išduoti pareiškėjai leidimą verstis didmenine prekyba dujomis

Skundo dalies tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Iš Savivaldybės 2011-05-11 raštu Nr. A51-14296(2.17.2.43-TR3) pateiktos informacijos bei dokumentų nustatyta:

6.1. pareiškėja leidimui verstis didmenine prekyba dujomis įsigyti 2010-02-25 Savivaldybei „pateikė tik prašymą ir bendrovės įgaliojimą Vitalij Olševskij pateikti dokumentus ir gauti leidimą“;

6.2. Savivaldybės pareigūnų teigimu, „buvo atlikos visos Taisyklėse nustatytos procedūros“. Atsakydama į Savivaldybės paklausimą Lietuvos Respublikos darbo inspekcija informavo, kad pareiškėja „Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre nėra įregistravusi potencialiai

pavojingų įrenginių, o Vilniaus apskrities valstybinė mokesčių inspekcija pranešė, kad pareiškėja nėra įregistravusi kuro objektų, kuro talpyklų, degalų išdavimo sumuojančių skaitiklių“;

6.3. Departamentas 2011-03-18 raštu Nr. A256-359 (2.17.2.43-TR3) pareiškėją informavo, kad:

6.3.1. Energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad leidimai verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis išduodami tik tiems asmenims, kurie atitinka šiuos reikalavimus:

1) turi Taisyklėse nustatytus technologinius, kvalifikacinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius vykdyti licencijuojamos veiklos sąlygas;

2) turi avarinę tarnybą arba sutartį su energetikos įmone, teisės aktuose nustatyta tvarka turinčia teisę teikti avarių (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo darbus;

6.3.2. Prekybos taisyklių 14.1.3 punktas papildo nurodytus reikalavimus ir nustato, kad tokie asmenys privalo turėti nustatyta tvarka apmokytus darbuotojus licencijuojamai veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, vartotojams informuoti ir konsultuoti;

6.3.3. Prekybos taisyklių 22 punktas nustato, kokius dokumentus turi pateikti pareiškėjas, norintis gauti leidimą verstis didmenine prekyba dujomis;

6.3.4. „Kadangi Jūs nepateikėte nustatytų dokumentų, darytina išvada“, kad pareiškėja „neatitinka įmonei, norinčiai gauti prekybos suskystintomis naftos dujomis leidimą, teisės aktais nustatytų reikalavimų, Todėl vadovaudamiesi Taisyklių 39.4 punktu, leidimo verstis didmenine prekyba dujomis išduoti negalime.“

Skundo dalies tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos įstatymai.

7.1. Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 39 punkte nustatyta, kad viena iš savarankiškų savivaldybės funkcijų yra leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka;

7.2. Energetikos įstatyme nustatyta:

7.2.1. 8 straipsnis – Savivaldybių kompetencija – Savivaldybė savo teritorijoje: <...> 4) išduoda leidimus suskystintųjų naftos dujų prekybai Energetikos ministerijos patvirtinta tvarka; <...>“;

7.2.2. 16 straipsnio 9 dalis – „Leidimai verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis išduodami <...> asmenims, kurie atitinka šiuos reikalavimus:

1) turi <...> taisyklėse nustatytus technologinius, kvalifikacinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius vykdyti licencijuojamos veiklos sąlygas;

2) turi avarinę tarnybą arba sutartį su energetikos įmone, teisės aktu nustatyta tvarka turinčia teisę atlikti avarių (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo darbus;

3) fizinis asmuo, siekiantis gauti leidimą, juridinio asmens, siekiančio gauti leidimą, vadovas ir savininkas, juridinio asmens dalyvis – fizinis asmuo, turintis ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, neturi neišnykusio ar nepanaikinto teistumo arba dėl juridinio asmens dalyvio – juridinio asmens, turinčio ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, per pastaruosius 5 metus nebuvo priimtas ir įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už <...> nusikalstamas veikas: <...>“;

7.2.3. 16 straipsnio 15 dalis – „Asmuo, siekiantis gauti atitinkamai licenciją, leidimą ar atestatą, teisės aktu nustatyta tvarka pateikia licenciją, leidimą ar atestatą išduodančiai institucijai prašymą ir teisės aktuose nurodytus dokumentus. Licencija, leidimas ar atestatas asmeniui išduodamas arba rašytinis motyvuotas atsisakymas pareiškėjui išduoti licenciją, leidimą ar atestatą pateikiamas ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo ir visų tinkamai įformintų dokumentų registravimo licencijas, leidimus ar atestatus išduodančioje institucijoje teisės aktu nustatyta tvarka dienos. <...>“.

8. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-10-11 įsakymu Nr. 1-287 patvirtintose Prekybos suskystintomis naftos dujomis taisyklėse nustatyta:

1) 13 punktas – „Leidimai verstis didmenine prekyba dujomis išduodami valstybės narės piliečiams ar kitiems fiziniams asmenims, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktuose jiems

suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis arba valstybėje narėje įsteigtiems juridiniams asmenims“;

2) 14.1.1–14.1.3 punktai – „14. Leidimai išduodami asmenims, turintiems pakankamų technologinių, kvalifikacinių ir vadybinių pajėgumų, leidžiančių tinkamai vykdyti licencijuojamos veiklos sąlygas:

14.1. leidimai verstis didmenine prekyba dujomis išduodami asmenims:

14.1.1. nuosavybės teise turintiems ar kitais teisėtais pagrindais valdantiems dujų terminalą (sandėlių), kuriuose laikomos, sumaišomos ar iš kurių bus parduodamos dujos. Leidžiama parduoti dujas pristatant jas tiesiogiai dujų pirkėjams;

14.1.2. turintiems avarinę tarnybą arba sutartį su kitu ūkio subjektu, teisės aktų nustatyta tvarka turinčiu teisę atlikti avarių (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo darbus. Sudarytos sutartys dėl avarinės tarnybos paslaugos teikimo turi būti sudarytos pagal Prekybos taisyklių 6 priedo 9 punkte nurodyto teisės akto reikalavimus;

14.1.3. privalo turėti nustatyta tvarka apmokytus darbuotojus licencijuojamai veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, vartotojams informuoti ir konsultuoti;

3) 15 punktas – „Leidimai išduodami asmenims, kurie atitinka šį reikalavimą: <...>, juridinio asmens, siekiančio gauti leidimą, vadovas ir savininkas, <...>, neturi neišnykusio ar nepanaikinto teistumo <...>“;

4) 21 punktas – „Prašyme nurodoma:

21.1. pareiškėjo (juridinio asmens) pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinės adresas, telefono ir fakso numeriai, elektroninio pašto adresas <...>;

21.2. veiklos, kuria verstis prašoma leidimo, rūšis, kokiomis dujomis numatoma prekiauti (nurodoma tik prašant išduoti leidimą verstis didmenine prekyba dujomis – įrašomi dujų kodai pagal Kombinuotąją nomenklatūrą); <...>;

21.4. juridinio asmens prašyme taip pat turi būti nurodyti šie duomenys: įmonės dalyvių, turinčių ne mažiau kaip 10 procentų akcijų (pajų, dalininkų įnašų), vadovų, savininkų vardai, pavardės ir asmens kodai, o jeigu akcininkas yra juridinis asmuo, ir juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas ir buveinė; <...>;

21.6. pareiškėjas prašyme nurodo, koku būdu pageidauja gauti iš leidimus išduodančios institucijos informaciją ir išrašytą leidimą“;

5) 22 punktas – „Pareiškėjas, norintis gauti leidimą verstis didmenine prekyba dujomis, kartu su Prekybos taisyklių 21 punkte nurodytu prašymu pateikia šiuos dokumentus:

22.1. deklaraciją apie dujų sandėliavimo, maišymo ir prekybos vietas. Deklaracijoje nurodomi jų adresai, rezervuarų skaičius, ar įregistruoti slėginiai įrenginiai (rezervuarai) Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre, terminalų (sandėlių), rezervuarų priklausomybė (nuosavi ar naudojami sutarties pagrindu);

22.2. terminalų (sandėlių), rezervuarų teisinės registracijos dokumentų ar sutarčių (sutarčių išrašų), kurių pagrindu pareiškėjas naudojasi dujų terminalais (sandėliais), rezervuarais (kai terminalai (sandėliai), rezervuarai nepriklauso pareiškėjui nuosavybės teise), pareiškėjo patvirtintas kopijas ar jų išrašus;

22.3. pažymą apie darbuotojus (nurodyti darbuotojų skaičių, jų kvalifikaciją ir kokias funkcijas jie vykdys);

22.4. pareiškėjo avarinės tarnybos nuostatus arba sutarties su ūkio subjektu, nustatyta tvarka turinčiu teisę atlikti avarių (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo darbus, kopiją ar jos išrašą.

6) 39.4 punktas – „Leidimas pagal pateiktą prašymą neišduodamas, jeigu: <...>;

39.4. pareiškėjas neatitinka Prekybos taisyklių 12–15 punktuose nustatytų reikalavimų, kuriuos turi atitikti asmuo, siekiantis gauti atitinkamos veiklos leidimą; <...>“.

Išvados

10. Įvertinus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 6 punktas) bei išanalizavus teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 7 punkte, konstatuotina, kad Savivaldybės pareigūnai

pagrįstai atsisakė Energetikos įstatymo bei Prekybos taisyklių nustatyta tvarka ir terminais išduoti pareiškėjai leidimą verstis didmenine prekyba dujomis, nes ji nepatvirtino, kad atitinka pareiškėjui Energetikos įstatyme ir Prekybos taisyklėse nustatytus reikalavimus (dėl atitikimo nustatytiems technologiniams, kvalifikaciniais ir vadybiniais pajėgumams, dėl avarinės tarnybos turėjimo) ir nepateikė Savivaldybei Prekybos taisyklių 22 punkte nurodytų dokumentų.

11. Atsižvelgus į pirmiau pateiktą išvadą, konstatuotina, kad ši pareiškėjos skundo dalis yra atmetina.

Dėl Prekybos taisyklių atitikimo Energetikos įstatymui

Skundo dalies tyrimui reikšmingos aplinkybės

12. Iš Savivaldybės 2011-05-11 raštu Nr. A51-14296(2.17.2.43-TR3) pateiktos informacijos bei dokumentų nustatyta:

12.1. pasak Savivaldybės pareigūnų, pareiškėjos prašymas dėl Prekybos taisyklių „priėmimo priežasčių bei tikslų išaiškinimo <...> savivaldybėje neužregistruotas. Pažymime, kad Savivaldybė nėra šių taisyklių rengėja“;

12.2. Savivaldybės pareigūnų nuomone, „Taisyklės neprieštaruoja Energetikos įstatymui“.

13. Iš Energetikos ministerijos 2011-05-06 raštu Nr. (7.1-09)-3-1341 pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta (šios ministerijos pareigūnų teigimu):

13.1. Prekybos taisyklės buvo priimtos įgyvendinant Energetikos įstatymo 2, 6, 7(1), 16, 19, 21, 26 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą Nr. XI-827, kuris įsigaliojo 2010-06-10. Prekybos taisyklės pakeitė Suskystintų naftos dujų prekybos taisyklės, patvirtintas ūkio ministro 2006-10-04 įsakymu Nr. 4-370;

13.2. energetikos ministro įsakymo ir juo patvirtintų Prekybos taisyklių projektai Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka buvo derinami su suinteresuotomis institucijomis ir verslo įmonių asociacijomis, t. y. Energetikos ministerijos 2010-07-02 raštu Nr. (7.12-09)-3-1874 projektai buvo pateikti derinti (skelbiant juos Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje (projekto registravimo Nr. 10-2754-01): Finansų ministerijai, Ūkio ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos, Informatikos ir ryšių departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Migracijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinei energetikos inspekcijai, Valstybinei darbo inspekcijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Valstybine ne maisto produktų inspekcijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos archyvų departamentui, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos naftos produktų prekybos įmonių asociacijai, Prekiautojų suskystintomis dujomis asociacijai.

„Energetikos ministerija tobulindama Taisyklių projektą įvertino visas suinteresuotų institucijų ir verslo įmonių asociacijų pateiktas pastabas bei pasiūlymus į jas iš esmės atsižvelgė“;

13.3. Energetikos ministerijos pareigūnų nuomone, Prekybos taisyklių „12–15 punktuose yra įtvirtinti visi reikalavimai, kuriuos turi tenkinti ūkio subjektai, siekiantys gauti leidimus verstis tiek didmenine, tiek mažmenine prekyba dujomis. Ūkio subjektai, siekiantys gauti leidimus verstis didmenine prekyba dujomis, privalo atitikti taisyklių 13, 14.1.1–14.1.3 ir 15 punktuose įtvirtintus reikalavimus“:

13.3.1. *Taisyklių 13 punkto* nuostatos, kad leidimai verstis didmenine prekyba dujomis išduodami valstybės narės piliečiams ar kitiems fiziniams asmenims, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktuose jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis arba valstybėje narėje įsteigtiems juridiniams asmenims, įgyvendina Energetikos įstatymo *16 straipsnio 8 dalyje* nustatytas teisės normas;

13.3.2. *Taisyklių 14.1.1 punkte* yra įtvirtintas reikalavimas, kad leidimai verstis didmenine prekyba dujomis išduodami asmenims, nuosavybės teise turintiems ar kitais teisėtais pagrindais valdantiems dujų terminalą (sandėli), kuriuose laikomos, sumaišomos ar iš kurių bus parduodamos dujos. Leidžiama parduoti dujas pristatant jas tiesiogiai dujų pirkėjams. *Energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalies 1 punkte* yra nustatytas vienas iš esminių reikalavimų paslaugos teikėjui,

siekiančiam gauti leidimą teikti paslaugą – leidimai verstis prekyba dujomis išduodami asmenims, kurie turi Taisyklėse nustatytus technologinius, kvalifikacinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius vykdyti licencijuojamos veiklos sąlygas. *Taisyklių 14.1.1 punkte yra apibrėžti 2 galimi didmeninės prekybos dujomis būdai: prekiauti dujomis iš turimų dujų terminalų (sandėlių) arba jų neturint – parduoti dujas, pristatant jas tiesiogiai pirkėjams;*

13.3.3. *Taisyklių 14.1.2 punkto* nuostatos, kad leidimai verstis didmenine prekyba dujomis išduodami asmenims turintiems avarinę tarnybą arba sutartį su kitu ūkio subjektu, teisės aktų nustatyta tvarka turinčiu teisę atlikti avarių (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo darbus (sudarytos sutartys dėl avarinės tarnybos paslaugos teikimo turi būti sudarytos pagal taisyklių 6 priedo 9 punkte nurodyto teisės akto reikalavimus), įgyvendina *Energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalies 2 punkte* nustatytą teisės normą;

13.3.4. *Taisyklių 14.1.3 punkte* įtvirtintas reikalavimas, kad leidimai verstis didmenine prekyba dujomis išduodami asmenims, turintiems nustatyta tvarka apmokytus darbuotojus licencijuojamai veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, vartotojams informuoti ir konsultuoti, įgyvendina *Energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalies 1 punkte* nustatytą teisės normą;

13.3.5. *Taisyklių 15 punkte* nustatyti reikalavimai asmenims, kuriems išduodami leidimai verstis didmenine prekyba dujomis, įgyvendina *Energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalies 3 punkte* nustatyta teisės normą;

13.3.6. *Taisyklių 22 punkte* yra „įtvirtinti ne reikalavimai, kuriuos turi tenkinti ūkio subjektai, siekiantys gauti leidimus verstis didmenine prekyba dujomis, o nurodyta, kokius dokumentus pareiškėjas turi pateikti leidimus išduodančiai institucijai kartu su prašymu“;

13.4. Energetikos ministerija papildomai paaiškino:

13.4.1. ji 2009 metais peržiūrėjo teisės aktus, reglamentuojančius prekybą nefasuotais naftos produktais, ir inicijavo jų pakeitimą, kad šie aktai atitiktų Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo nustatytas teisės normas. Į Energetikos įstatymą buvo perkelti esminiai reikalavimai dėl prekybos nefasuotais naftos produktais licencijavimo. Nei Energetikos įstatyme, nei Prekybos taisyklėse nebuvo sugriežtintos didmeninės prekybos sąlygos (reikalavimai) ūkio subjektams. Prekybos naftos produktais, biokuru, bioalyva ir kitais degiaisiais skystais produktais Lietuvos Respublikoje taisyklėse, patvirtintose Energetikos ministro 2010-12-14 įsakymu Nr. 1-346 ir Naftos produktų, bioproduktų ir kitų degiųjų skystų produktų gabenimo ir laikymo taisyklėse, patvirtintose valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2010-12-27 įsakymu Nr. VA-117, yra nustatyti 2 galimi didmeninės prekybos dujomis būdai: prekiauti dujomis iš turimų dujų terminalų (sandėlių) arba jų neturint – parduoti dujas, pristatant jas tiesiogiai pirkėjams;

13.4.2. ūkio subjektams pagal senąsias Taisyklių nuostatas leidimai verstis didmenine ir mažmenine prekyba buvo išduodami neterminuotam laikui. Energetikos įstatyme Nr. XI-827, kurio nuostatos dėl licencijų (leidimų ir atestatų) išdavimo procedūrų buvo suderintos su Paslaugų įstatymo nuostatomis, nebuvo nustatyta išimčių dėl leidimų galiojimo termino. Paslaugų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje yra imperatyviai nustatyta, kad Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija leidimą teikėjui išduoda neribotam laikui. Siekiant teisinio aiškumo energetikos ministro 2010-10-11 įsakymo Nr. 1-287 2 punktu buvo nustatyta, kad iki šio įsakymo įsigaliojimo įmonėms išduoti leidimai pagal senąsias Taisykles verstis didmenine ir mažmenine prekyba dujomis galioja neribotą laiką;

13.5. Energetikos ministerijos pareigūnų teigimu, pareiškėja nesikreipė į ministeriją dėl Prekybos taisyklių nustatytų procedūrų išaiškinimo;

13.6. Energetikos ministerijos pareigūnų nuomone, Prekybos taisyklės tinkamai įgyvendina Energetikos ir Paslaugų įstatymų nustatytas teisės normas dėl licencijavimo veiklos ir jas tobulinti nėra pagrindo (šiuo metu Lietuvos Respublikos Seimo svarstomas Energetikos įstatymo projektas (Nr. XIP-2604), kurį priėmus numatoma patikslinti ir Prekybos taisykles).

Skundo dalies tyrimui reikšmingi teisės aktai

14. Lietuvos Respublikos įstatymai.

14.1. *Energetikos įstatyme* nustatyta:

1) 2 straipsnio 29 dalis – „**Asmuo** – valstybės narės pilietis ar kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, arba valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija, jų padaliniai“;

2) 8 straipsnis (turinys – pažymos 7.2.1 punkte);

3) 16 straipsnio 8 dalis – „<...> Leidimai verstis didmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis išduodami asmenims, nurodytiems šio Įstatymo 2 straipsnio 29 dalyje. <...>“;

4) 16 straipsnio 9 dalis (turinys – 7.2.2 punkte);

5) 16 straipsnio 15 dalis (turinys – 7.2.3 punkte);

14.2. *Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatyme* nustatyta:

1) 5 straipsnis

„1. Teisės aktas turi atitikti Lietuvos Respublikos Konstituciją, taip pat kitus galiojančius teisės aktus, jeigu tame akte nėra normų, keičiančių galiojančius teisės aktus“.

2. Teisės aktas privalo atitikti šiame įstatyme nustatytus formos, struktūros, turinio ir kalbos reikalavimus“;

2) 10 straipsnis „Teisės akto turinio reikalavimai“:

„1. Teisės akto turinys turi atitikti jo paskirtį.

2. Teisės akto turinys turi būti logiškas, glaustas ir aiškus.

3. Tekste neturi būti nereikalingų arba netaisyklingų žodžių, žodžių junginių, pastabų ir dviprasmybių. Straipsnio tekstas nekartojamas kituose straipsniuose.<...>“.

15. Prekybos taisyklių turinys – pažymos 8 punkte.

Išvados

16. Išanalizavus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 12 ir 13 punktai) ir teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 14 ir 15 punktuose, manytina, kad Prekybos taisyklės neprieštarauja Energetikos įstatymui, t. y. Energetikos įstatymo 16 straipsnio 9 dalies nuostatos įgyvendinamos Prekybos taisyklių 14, 15 bei 22 punktų nuostatomis (pareiškėjos skunde nurodyti argumentai nebuvo patvirtinti).

17. Pareiškėja nesikreipė į Energetikos ministeriją dėl Prekybos taisyklių nustatytų procedūrų išaiškinimo ir į Savivaldybę dėl šių taisyklių „priėmimo priežasčių bei tikslų išaiškinimo“ (pažymos 12.1 ir 13.5 punktai).

18. Atsižvelgus į pirmiau pateiktą išvadą, konstatuotina, kad ši pareiškėjos skundo dalis yra atmestina.

19. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia Energetikos ministerijos pareigūnų dėmesį į tai, kad Prekybos taisyklių kai kurių nuostatų turinys galimai neatitinka Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo reikalavimų, t. y., nėra pakankamai logiškas, aiškus, todėl gali būti suprantamas skirtingai:

1) 14.1.1 punkte nurodyti 2 galimi didmeninės prekybos dujomis būdai (prekiauti dujomis iš turimų dujų terminalų (sandėlių) arba jų neturint – parduoti dujas, pristatant jas tiesiogiai pirkėjams; pažymos 7.2.2 punktas);

2) 22.2 punkte nustatyta, kad pareiškėjas, norintis gauti leidimą verstis didmenine prekyba dujomis, kartu su prašymu pateikia terminalų, rezervuarų teisinės registracijos dokumentų ar sutarčių, kurių pagrindu pareiškėjas naudojasi dujų terminalais, rezervuarais, pareiškėjo patvirtintas kopijas ar jų išrašus (pažymos 8 punkto 5 papunktis), ir nenurodyta išimtis, kada šių dokumentų nebūtina pateikti (pvz., kai neturima terminalų ir dujos parduodamos, pristatant jas tiesiogiai pirkėjams).

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia uždarnosios akcinės bendrovės „N“ skundo dalį dėl

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant jos prašymą dėl leidimo verstis didmenine prekyba dujomis išdavimo atmesti.

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia uždarosios akcinės bendrovės „N“ skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, t. y. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-10-11 įsakymu Nr. 1-287 patvirtintų Prekybos suskystintomis naftos dujomis taisyklių atitikimo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymui, atmesti.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, Seimo kontrolierius Lietuvos Respublikos energetikos ministrui Alvydui Sekmokui rekomenduoja atsižvelgti į šios pažymos 19 punkte pateiktą išvadą ir tikslinant Prekybos suskystintomis naftos dujomis taisykles (pažymos 13.6 punktas) spręsti jų neatitikimo Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo reikalavimams klausimą.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašyčiau pranešti iki 2011-09-01.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Rosita Daunorė, 8 706 65145